

A Nobel-díjra érdemes taxisofőr

Egy hörcsög, amely tudományos cikk társszerzője, bár korábban mágneses térben lebegett. Cibetmacska ürülékéből kiszedegetett kávészemek. Stradivari-hegedű hangzásának kettős vak vizsgálata. Nanorobotok, nanogyémántok, nanohagymák, kicipzárzott nanocsövek. Lépegető gél, céklakaviár, eper korianderrel. Medúzafehérje, amellyel a Nobel-díj ugyan nem, de egy taxisofőri állás azért összejött. Csak néhány címszó egy könyvből. De miféle könyv lehet ez?

Alcíme szerint interdiszciplináris kémiai kaleidoszkóp. Egy rendkívül széles érdeklődésű kémiaprofesszor, Braun Tibor tollából, akinek közelmúltban megjelent ismeretterjesztő, tudománynépszerűsítő írásaiból készült válogatás a Lexica Kiadó gondozásában.

A kötetben 32 tanulmányt találunk, a kémia (vagy inkább a természettudományok) legkülönbözőbb területeiről. A címadó fejezetben például nem csak a 2008-as kémiai Nobel-díj kapcsán ismertté vált fluoreszcens fehérjékről, hanem a tudományfinanszírozás sajátosságairól és magáról a díjról is megtudhatunk egyet s mást. A tudományos kutatás elismeréséről, az elismerés hajszolásáról egyébként több másik tanulmányban is olvashatunk, a „napos oldalról”, de a sötétebről is.

Némelyik cikk olyan témákkal ismerteti meg az olvasót, amelyekről talán még soha nem is hallott, sőt néhány évvel ezelőtt feltehetően még egyáltalán nem is létezett. Ha például interneten cipőt rendelünk, és a fizetés után a termék e-mailben érkezik, ma még talán méltatlanokodunk. A 3D nyomtatás elterjedése lehet, hogy változtat majd a helyzeten. De miután elolvastuk az erről szóló részt, máris következik a 4D nyomtatásról szóló.

Ugyancsak a tudományos kutatás frontvonalába kalauzol a szerző akkor, amikor a szénnanokémia, a grafénkutatás, a magas hőmérsékletű szupravezetők, a hihetetlenül könnyű aerogélek vagy a modern információátvitel legizgalmasabb kérdéseivel (és válaszaival) ismerteti meg olvasóját.

Több tanulmány foglalkozik a gasztrokémiával is – íme egy újabb téma, amelynek a pusztasága létezése is meglepetést kelthet. Braun professzor le sem tagadhatná szenvedélyes lelkesedését a téma iránt, hiszen saját

készítésű szuvid készülékről és céklakaviárjáról (libamájkrémes szendvicsen) még fényképet is láthatunk. Ez a lelkesedés azonban tetten érhető az összes többi fejezetben is, a gyanútlan olvasó számítson is rá, hogy magával fogja ragadni.

A szenvedély azonban a „nehéz” témákban bizonyára kevés lenne érthető, világos nyelvezet nélkül. A szerző azonban olyan könnyedséggel kezeli a bonyolult problémákat is, hogy senki sem fogja magát elveszítettnek érezni az ijesztő szakkifejezések és érthetetlennek tűnő fogalmak között – már ahol vannak ilyenek egyáltalán.

Azok pedig, akik szeretnének jobban elmélyedni egy-egy témában, minden egyes tanulmányban megtalálják a hivatkozásokat, precízen és szakszerűen: éppen úgy, mintha tudományos folyóiratot tartanánk a kezünkben.

A könyv rendkívül gazdagon illusztrált. Képek sokasága (köztük jó néhány igazán különlegessel) mellett kitűnő ábrák és grafikonok teszik még élvezetesebbé az olvasást.

Kinek ajánljuk a kötetet? Középiskolás diákoknak, tanáraiknak, szüleiknek, ismerőseiknek. Mindenkinek, aki érdeklődik a kémia, ill. általában a természettudományok iránt. Rajtuk kívül pedig még azoknak, akik nem érdeklődnek. Ezután fognak.

Braun Tibor: A Nobel-díjra érdemes taxisofőr. Interdiszciplináris kémiai kaleidoszkóp

Lexica Kiadó, 2015

ISBN: 978-615-80344-0-1